

240236 - با گروهی از دانشجویان ساکن است که مرتکب برخی منکرات می شوند

سوال

در حال حاضر برای تحصیل در ترکیه زندگی می کنم و با چهار تن از دوستانم در یک خانه ساکن هستم و از شما درباره روش رفتار با آنان پرسش دارم؛ آنها فیلم های نامناسب می بینند و موسیقی گوش می دهند و بیشتر وقت ها هنگام نماز به آن بی توجهی می کنند، حتی وقتی در برابر آنها نماز می خوانم یا به آنها می گویم که دارم به مسجد می روم تا بی اطلاعی از وقت نماز را بهانه نکنند. بعضی وقت ها تشویقشان می کنم که سخنرانی ها و کلیپ های اسلامی ببینند اما آنها فیلم های کارتونی می بینند تا آنکه کاری به کارشان نداشته باشم یا تلویزیون دیدن آنها را انکار نکنم. چطور می توانم به آنها کمک کنم چون نسبت به آنها احساس گناه دارم و می خواهم به آنها کمک کنم؟

پاسخ مفصل

اولاً:

داشتن دوستان خوب یک مطلوب شرعی است و شایسته مسلمان است که به آن توجه کند زیرا از جمله اسباب نجات از فتنه هاست.

از ابوسعید خدری از پیامبر. صلی الله علیه وسلم. روایت است که فرمود: «هم نشینی نکن مگر با مؤمن، و غذایت را نخورد مگر متقی» به روایت ترمذی (۲۳۹۵) و ابوداود (۴۸۳۲) و آلبنی آن را حسن دانسته است. خطابی. رحمه الله. می گوید: این [که غذایت را نخورد مگر متقی] برای غذای دعوت است (یعنی کسی را که متقی است به خانه ات دعوت کن و با او هم نشین شو) نه غذایی که به نیازمند داده می شود، زیرا الله متعال می فرماید:

﴿ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴾ [سوره انسان: ۸]

(و برای محبت او (یعنی الله) بینوا و یتیم و اسیر را غذا می دهند)،

حال آنکه مشخص است که اسیران آنها کافر بودند و نه مؤمن بودند و متقی، اما از دوستی با کسی که اهل تقوا نیست برحذر داشته و از هم نشینی و هم سفرگی با آنان برحذر داشته زیرا هم نشینی و هم سفرگی با آنان باعث ایجاد الفت و مودت در دل می شود. می فرماید: با کسی که اهل تقوا و ورع نیست الفت نوز و او را هم نشین خود مگردان که با او بنشین و هم دم شوی» (معالم السنن: ۴/۱۱۵).

و از ابوموسی اشعری . رضی الله عنه . روایت است که پیامبر . صلی الله علیه وسلم . فرمودند: «مثال هم نشین خوب و بد همانند حامل مشک و دمنده در کوره آهنگری است. حامل مشک یا از آن به تو می بخشد یا از او می خردی و یا بوی خوش او را می یابی، و دمنده کوره یا لباس را می سوزاند و یا از او بوی بد را احساس می کنی» به روایت بخاری (۵۵۳۴) و مسلم (۲۶۲۸).

نووی . رحمه الله . می گوید:

این حدیث شامل فضیلت هم نشینی با صالحان و اهل خیر و مروت و مکارم اخلاق و ورع و علم و ادب و نهی از هم نشینی با اهل شر و بدعت و کسانی است که غیبت مردم می کنند یا بسیار اهل فجور و بطالت و دیگر رفتارهای مذموم هستند» (شرح صحیح مسلم: ۱۶: ۱۷۸).

از این رو، شما برادر گرامی باید در حد توان خود برای یافتن دوستان خوبی که بتوانید با آنها هم خانه شوید تلاش کنید.

ثانیا:

اگر جایی برای اسکان نیافتید جز همین خانه ای که اکنون در آن به سر می برید هم خانه بودن با آنها در صورتی که تقوای الله را رعایت کنید و در منکراتشان با آنها همراه نشوید و در صورت دیدن منکری از آن نهی کنید اشکالی ندارد.

الله تعالی می فرماید:

﴿وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (۶۸) وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ ذِكْرِى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾ [سوره انعام: ۶۸ - ۶۹]

(و چون ببینی کسانی [به قصد تمسخر و تخطئه] در آیات ما فرو می روند از ایشان روی برتاب تا در سخنی غیر از آن درآیند و اگر شیطان [در این باره] تو را به فراموشی انداخت پس از یادآوری با قوم ستمکار منشین (۶۸) و چیزی از حساب آنان [ستمداران] بر عهده کسانی که تقوا دارند نیست اما تذکر دادن [لازم] است باشد که [از تمسخر] پرهیز کنند).

شیخ سعدی . رحمه الله . می گوید:

«این نهی و تحریم برای کسی است که با آنان می نشیند و تقوای الله را رعایت نمی کند بلکه در سخن و گفتار حرام با آنان شریک می شود یا سکوت می کند و انکار نمی کند، اما اگر تقوای الله را به کار ببرد یعنی آنان را به خیر

امر کند و از شر و سخنی که می‌گویند باز بدارد و در نتیجه آن شر از بین می‌رود یا کم می‌شود، این اشکال و گناهی ندارد، برای همین می‌فرماید:

﴿وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ ذِكْرَى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾ [سوره انعام: ۶۸]

(و چیزی از حساب آنان (ستمکاران) بر عهده کسانی که تقوا دارند نیست اما تذکر دادن [لازم] است باشد که [از تمسخر] پرهیز کنند) «(تفسیر سعدی: ۲۶۰).

اما اگر به نصیحت شما گوش ندادن چه باید کرد؟

در این حالت شما باید هرگاه که فرصت را مناسب می‌بینید باز به آنان پند دهید و نباید زیاد این کار را تکرار کنید تا از شما خسته نشوند و از سخنتان متنفر نشوند و برای هدایتشان بسیار دعا کنید.

اگر چنین کنید وظیفه خود را انجام داده‌اید و دیگر گناهی بر شما نیست.

الله تعالی می‌فرماید:

﴿وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِيَّايَ رَبُّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾

(۱۶۴) فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَبْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ الشُّوْءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا

يَفْسُقُونَ﴾ [سوره اعراف: ۱۶۴ – ۱۶۵]

(و آنگاه که گروهی از ایشان گفتند برای چه قومی را که الله هلاک کننده ایشان است یا آنان را به عذابی سخت عذاب خواهد کرد پند می‌دهید؟ گفتند: تا معذرتی پیش پروردگارتان باشد و شاید که آنان پرهیزگاری کنند (۱۶۴) پس هنگامی که آنچه را بدان تذکر داده شده بودند از یاد بردند کسانی را که از [کار] بد باز می‌داشتند نجات دادیم و کسانی را که ستم کردند به سزای آنکه نافرمانی می‌کردند به عذابی شدید گرفتار کردیم).

و اگر به همان وضعیت ادامه دادند با آنها زیاد همنشین نشو مگر به اندازه نیاز، و روز خود را در آنچه به سودت است بگذران مانند مطالعه دروس در دانشگاه و کتابخانه آن زیرا اساساً این همان هدفی است که برایش مسافرت کرده‌ای و صرفاً برای استراحت به آن خانه برو.

والله اعلم